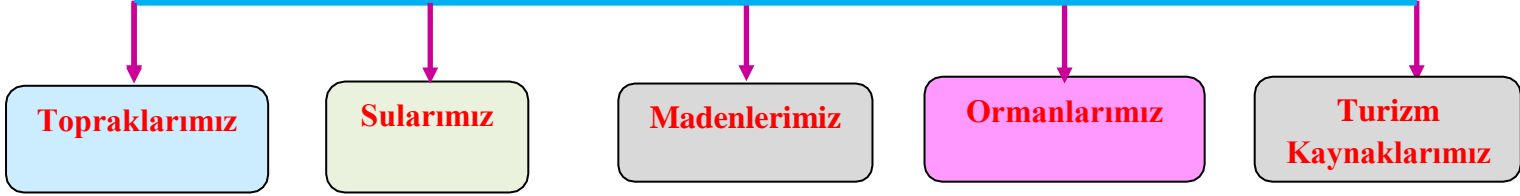

KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR (5.öğrenme alanı- 1. Kazanım)

Doğal kaynak: İnsan eli değmemiş, doğada Allah tarafından yaratılmış kaynaklara doğal kaynak denir.

DOĞAL KAYNAKLARIMIZ

1- TOPRAKLARIMIZ:

Sanayide (hammadde), tarım ve hayvancılıkta kullanılır.

Hammadde olarak toprak, Seramik, fayans, kiremit, tuğla ve çimento üretiminde kullanılır.

Ülkemizin topraklarının % 27,5'i tarım alanıdır. Tarım, verimli toprakların bulunduğu alanlarda yapılır.

Ülkemize hayvan yetiştiriciliği de önemli bir faaliyettir. **Makilerin** olduğu yerde **kıl keçisi**, **bozkır** alanlarda **koyun**, **çayır** alanlarda **sığır yetiştiriciliği**, **dut ağacı** olan yerlerde **ipekböcekçiliği**, **büyükşehirlerin yaygın olduğu** bölgelerde **kümes hayvancılığı**, **çiçekli bitki ve çam ormanları** alanında **arıcılık** yapılır.

Tarımı Destekleyen Kuruluşlar:

- T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Atatürk Orman Çiftliği, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
- Toprak Mahsulleri Ofisi
- Ziraat Bankası
- Tarım Kredi Kooperatifleri
- GAP İdaresi Başkanlığı
- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- Ziraat odaları
- Mesleki örgütler

Tarımda verimi artırmak için devletimiz ve çiftçilerimiz birtakım önlemler almaktadır. Gübreleme, sulama, ilaçlama, tohum ıslah çalışmalarının, pazarlama imkânlarının artırılması ve modern tarım yöntemlerinin uygulanması bu önlemlerdendir. Anız yakılması gibi bilinçsizce yapılan uygulamalar ise toprağa zarar verdiği gibi erozyona da sebep olmaktadır.

2- SULARIMIZ:

Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde deniz ulaşımı önemlidir. **İstanbul ve Çanakkale boğazları** Karadeniz ve Akdeniz arasındaki ulaşımı sağlar. **İstanbul, İzmir, Mersin, İzmit, İskenderun (Hatay), Ereğli (Zonguldak) limanları** ülkemizde en çok ticaret yapılan limanlardır.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) Siirt, Diyarbakır, Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Batman, Mardin, Şırnak ve Şanlıurfa olmak üzere 9 ili kapsayan bir projedir. GAP bölgedeki su kaynaklarını özellikle de **Fırat ve Dicle Nehirlerini** etkili kullanarak sosyal, kültürel, ekonomik ve

çevresel gelişmeyi içeren bir bölgesel kalkınma projesidir. Bu proje Cumhuriyet tarihimizin en büyük projeleri arasında yer almaktadır.

Deniz, göl ve akarsularda su ürünleri elde edilir. **Balık avcılığı en çok Karadeniz'de yapılır.**

Ülkemizde su sporları yapılmaktadır. **Çoruh Nehri su sporları bakımından uygundur.**

Denizli, Balıkesir, İzmir, Afyonkarahisar, Ankara illerimizin ilçelerinde **sıcak su kaynakları** vardır, kaplıca olarak **hastalıkların tedavisinde ve ısınmada** kullanılır.

Ülkemizde **en fazla** güneşi gören, **(güneşlenme) süresi Akdeniz'dedir. Deniz turizmi, Akdeniz'de** gelişmiştir.

Ülkemizde akarsulardaki barajların üzerinde hidroelektrik enerji üretimi üretilmektedir. **Ülkemizde hidroelektrik potansiyeli en yüksek bölge Doğu Anadolu Bölgesidir.**

3- MADENLERİMİZ:

Türkiye **maden üretiminde** 132 ülke arasında **28. sırada**, üretilen **maden çeşitliliğinde** ise **10. sıradadır**. Dünyada ticareti yapılan 90 çeşit madenden 77'si Türkiye'de bulunmaktadır. Ülkemizde çıkarılan demir, krom, bakır, boksit gibi madenler ülke sanayimizde önemli yere sahiptir.

Ülkemizde maden ve taş ocakları kaynaklarını aramak, bulmak ve işletmeye uygun olup olmadığını tespit etmek amacıyla **1935'te** Mustafa Kemal Atatürk'ün girişimleriyle **Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA)** kurulmuştur.

Yeraltı kaynakları sanayide ve enerji üretiminde kullanılırlar. Taş kömürü, linyit, petrol, doğalgaz, enerji üretiminde hammadde olarak kullanıldığı için enerji kaynağı olarak da adlandırılır.

Dünyada en çok Bor madeni ülkemizdedir, dünyada 1. Sıradadır.

MADENİN ADI	ÇIKARILDIĞI YER	KULLANILDIĞI YER
PETROL (Tamamı Güneydoğu'da çıkarılır.)	Batman, Adıyaman, Siirt ve Diyarbakır	Kimya, Plastik, İzolasyon, Ulaşım araçları
TAŞ KÖMÜRÜ (Sadece Zonguldak'ta çıkarılır.)	Zonguldak ve çevresi	Demir-çelik sanayinde, madenleri eritmede
DOĞALGAZ	Kırıkkale, Mardin	Konut ısıtmasında, Elektrik enerji üretiminde, Sanayi tesislerinde
LİNYİT	Kütahya, Seyitömer, Manisa, Soma, Muğla, Yatağan, Kahramanmaraş, Elbistan	Konutların ısınmasında, Termik santrallerin enerji üretiminde

4- ORMANLARIMIZ:

Ülkemizde faaliyet gösteren **Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)** erozyonla mücadele etmektedir

Ülkemizin **% 27'si ormandır. En fazla** orman **Karadeniz Bölgesindedir. En az** orman **Güneydoğu Anadolu Bölgesindedir.**

Ormanlardan **yakacak, kereste (mobilya), ilaç, gıda, kozmetik, arıcılık, kağıt sanayinde** yararlanır.

Ormanların Faydaları:

- Sel, erozyon ve heyelanı önler.
- Canlılar için oksijen sağlar.
- İklimi dengeleyerek aşırı ısınma ve soğumayı önler.
- Hava kirliliğini önler.
- Milli Park, dinlenme ve eğlenme yeridir.

BİLGİ NOTU: Orman **yangınlarının en çok olduğu** bölgeler **Akdeniz ve Ege Bölgeleridir.**

5- TURİZM KAYNAKLARIMIZ:

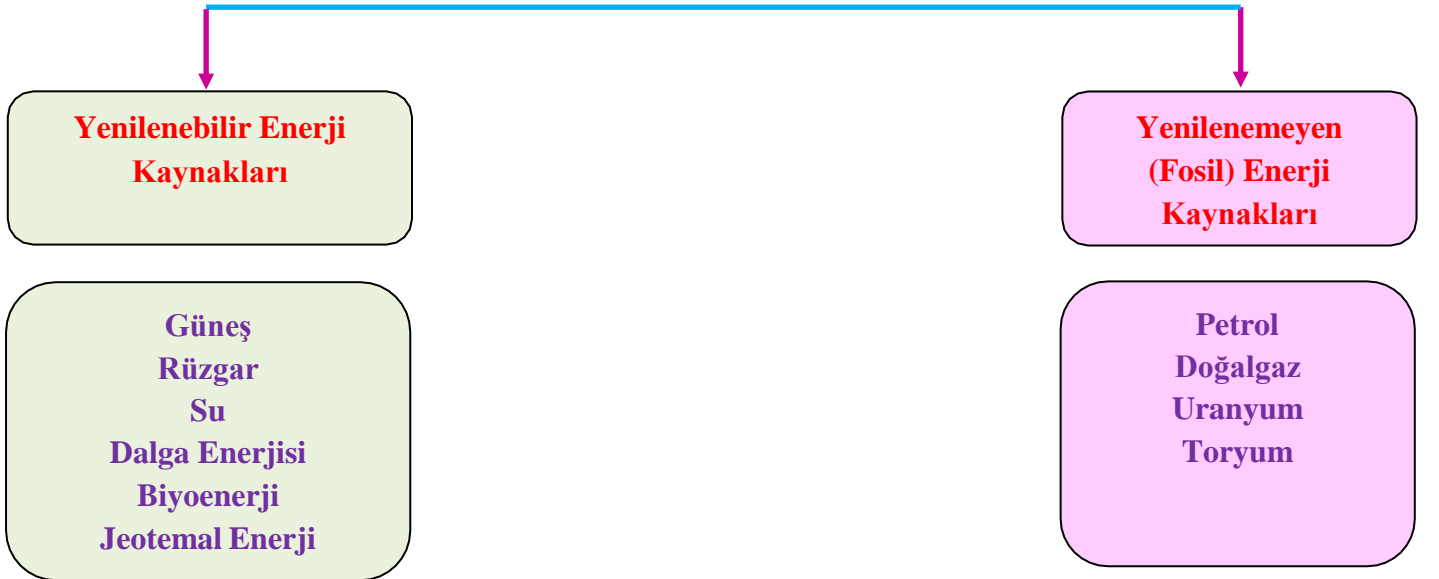
Doğal ve tarihî değerler bakımından oldukça zengin olan ülkemiz yabancı turist sayısı bakımından **dünyada 6. sırada** bulunmaktadır. Sağladığı gelirler sebebiyle turizme ülkemizde **“bacasız sanayi”** denilmiştir.

Ülkemizde güneşlenme süresi oldukça fazla olan ve sahillerinin güzelliği göze çarpan **Akdeniz ve Ege kıyıları ülkemizin en çok turist** çeken kıyıları olmuştur. Yine **Pamukkale travertenleri** dünyada eşine rastlanılmayacak güzellikte bir turizm merkezidir. **Kapadokya** doğal güzelliği ve tarihî dokusuyla dünyanın dikkatini çeken turizm alanları içerisinde yer almıştır. Bölgede bulunan **peribacaları**, mağara evler, taş yapılar, yer altı şehirleri ve müzeler yılda milyonlarca yerli yabancı turisti çekmektedir.

Turizm kaynaklarını **doğal turizm kaynakları ve beşerî turizm kaynakları** olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Doğal turizm kaynakları doğal etkenlerle oluşan kaynaklardır. Bu kaynaklar görsel güzelliği, sağlığa etkisi, dinlendirme gibi özellikleriyle ilgi çeken varlıklardır. Beşerî turizm kaynakları ise insan yapımı ya da insanın doğayı düzenlemesiyle oluşmuş kaynaklardır. Genellikle tarihî değeri olan bu kaynaklar insanların merak duygularını gidermektedir.

DÜNYAMIZA SAHİP ÇIKALIM (5. öğrenme alanı- 2. Kazanım)

ENERJİ KAYNAKLARI

Ülkemizde **en çok kullanılan** enerji kaynakları **doğal gaz ve petroldür.** Ülkemiz tükettiği petrol ve doğal gazın büyük bir kısmını **ithal** etmektedir. Bu durum ülkemizin enerji tüketimi bakımından **dışarıya bağımlı hâlde** olduğunu göstermektedir.

Ülkemizin birçok yöresinin **rüzgâr gücü** potansiyeli yüksektir. Yılın çoğunda rüzgârın etkisinde kalan **Trakya yöresi, Marmara'nın güney kıyıları, Ege Denizi kıyıları, Akdeniz kıyı bölgeleri ve Sinop çevresi** rüzgâr potansiyeli ile dikkat çekmektedir.

Ülkemizin batısında yer alan **Denizli, Afyon, Uşak** gibi illerde bulunan jeotermal kaynaklar önemli potansiyele sahiptir. Nitekim **Denizli Sarayköy'de jeotermal tesislerimizde** elektrik üretimi yapılmaktadır.

Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi kuraklık, hava kirliliği, su kirliliği, erozyon, heyelan, gıda yetersizliği ve küresel ısınma gibi sorunlara sebep olmaktadır. Yaşanan tüm bu sorunlar insanları, doğayı ve hayvan yaşamını olumsuz etkilemektedir.

Örneğin küresel ısınma sonucu dünyada buzullar erir. Bu durum kutup aylarının neslinin tükenme tehlikesini ortaya çıkarır. Kuraklık sebebiyle birçok insan susuzluk ve açlık tehlikesiyle baş başa kalır. Bu tehdide karşı insanlar yaşadıkları yerlerden göç eder.

BİR PROJEM VAR (5. öğrenme alanı- 3. Kazanım)

Ülkemiz birçok medeniyetin kurulduğu bir coğrafyada bulunmaktadır. Coğrafi ve tarihî özellikleri ülkemizin önemli zenginlikleri arasındadır. Bu potansiyelinin ön plana çıkarılmasında tüm bireylere önemli görevler düşmektedir.

Ülkemizin kalkınması ve gelişmesi için vatandaşlara önemli görevler düşmektedir. Bu görevlerden birisi de proje yapmaktır. Proje yaparak kalkınma ve yatırım özellikleri ön plana çıkarılabilir.

Proje yaparak turist sayısı ve turizme katkı sağlanabilir. Ayrıca bölgelerimize yatırım ve pazarlama imkanları artar. Böylece şehir ve bölgelerde iş imkanları artırılmış olur.

VERGİLERİMİZLE AYDINLIK YARINLARA (5. Öğrenme alanı- 4. kazanım)

Vergi Ödevi (Anayasa- madde 73): Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

"Askerlik nasıl bir vatan borcu ise vergi de vatandaşın ödemesi gereken borcudur." M. Kemal ATATÜRK

Vergi Çeşitleri:

Katma Değer Vergisi (KDV): Alınan ürünlerin fiyatı üzerinden alınan paradır. Bireyler fiş ya da fatura alır, işyerleri fiş veya faturaya yansıtılan vergiyi devlete ödediği için **dolaylı yoldan ödenen vergidir.**

Kurumlar Vergisi: Kamu kurumları, şirket ve kooperatif, dernek ve vakıflara ait kazançların vergisidir.

Emlak Vergisi: Ev sahibi olan insanların ödediği vergidir.

Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV): Motorlu kara taşıtları, uçak ve helikopterler için ödenen vergidir.

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV): Lüks ürünlerden alınan vergilerdir: Cep telefonu, otomobil, akaryakıt ürünleri.

BİLGİ NOTU: Vergi vermek, vatandaşlık görevidir. Verilen vergilerle devlet ülkemizin ihtiyacı olan hizmetleri (ulaşım, eğitim, iletişim, sağlık, güvenlik, barınma ve şehirleşme) en iyi şekilde yapar.

Vergileri www.gib.gov.tr adresinden ödenebilmektedir.

NİTELİKLİ İNSAN, GÜÇLÜ TÜRKİYE (5. Öğrenme alanı- 5. kazanım)

Nitelikli insan: İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda iyi eğitim alarak kendini yetiştiren ve ülkesine katkı sağlayan insanlara denir.

Nitelikli İnsanların Ortak Özellikleri:

- ➡ Yeniliklere ve gelişmelere açıktır.
- ➡ İşinde başarılı olurlar.
- ➡ Üretken olurlar.
- ➡ İşini iyi yaparlar.
- ➡ Eleştirilere açık olurlar.
- ➡ Çevresindekilere örnek olurlar.
- ➡ Zamandan, enerjiden, malzemedenden, emekten tasarruf ederler.
- ➡ Alanında uzmandırlar.

Ülkelerin nüfus özellikleri ekonomik yapısına önemli bir etkidir. Genç nüfusa sahip ülkelerin ekonomik potansiyelleri oldukça yüksektir. **Genç nüfusu nitelikli olarak yetiştirebilen ülkeler hızla kalkınır, ekonomisi gelişir.** Bu amaçla ülkemizde son dönemlerde önemli çalışmalar yapılmıştır. Üniversite sayısının, eğitime verilen desteğin artırılması bu çalışmalara verilebilecek örnekler arasındadır.

Nitelikli insan örnekleri:

Zihni Derin	(Ülkemize çay bitkisini kazandıran)
Muhsin Ertuğrul	(Çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu)
Ahmet Adnan Saygun	(Ulusal Türk müziğinin kurucusu)
Gazi Yaşargil	(İlk cerrahi beyin ameliyatı yapan Profesör)

MESLEĞİMİ SEÇİYORUM (5. Öğrenme alanı- 6. kazanım)

Meslek: Bir kişinin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli işe meslek denir.

Meslek Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar:

- Bireyin yetenekleri belirlenmeli
- İlgi alanları keşfedilmeli
- Kişilik özellikleri ortaya konmalı
- İlgi duyduğu meslekler incelenmeli
- Mesleki tercihinin göre alması gereken eğitim araştırılmalı

Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler:

- 1- İlgi ve yetenekler
- 2- İstekler
- 3- Cinsiyet ve fiziksel özellikler
- 4- Aile ve çevrenin etkisi
- 5- Meslek hakkında bilgi sahibi olmak.

Ortaöğretimi bitiren bir kişinin tercih ettiği üniversite meslek seçiminde etkilidir. Örneğin mimar olmak isteyen bir kişinin ilköğretimi ve ortaöğretimi bitirdikten sonra mimarlık fakültesinden mezun olması gerekir.

Halk Eğitim Merkezleri ve yerel birimler aracılığıyla halka mesleki eğitim veren kurumlar da bulunur. **Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM), Konya Meslek Edindirme Kursları (KOMEK)** bunlara örnektir.

**6. SINIF 5.ÜNİTE GENEL TEKRAR VİDEOSUNU İZLEMEK
İÇİNAŞAĞIDAKİ LİNKE TIKLAYINIZ.**

<https://www.youtube.com/watch?v=LE6HziBOt-8>

**DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL
LİNKLERİME TIKLAYINIZ.**

YOUTUBE ABONE OL LİNKİ:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>